

Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027

Inhoud

1. Voorwoord.....	3
2. Inleiding	4
3. Algemeen beleidskader	5
Totstandkoming integraal veiligheidsbeleid	5
Opbouw integraal veiligheidsbeleid	5
Maatschappelijke ontwikkelingen en lokale situatie	5
Strategische uitgangspunten.....	6
4. Buurt en veiligheid	8
Huidig veiligheidsbeeld	8
Veiligheidsaanbod	10
Intensivering.....	10
5. Zorg en veiligheid	12
Huidig veiligheidsbeeld	12
Veiligheidsaanbod	13
Intensivering.....	14
6. Ondernijnde criminaliteit.....	15
Huidig veiligheidsbeeld	15
Veiligheidsaanbod	16
Intensivering.....	17
7. Leefbaarheid.....	18
Huidig leefbaarheidsbeeld	18
Veiligheidsaanbod	19
Intensivering.....	19

1. Voorwoord

Voor u ligt het Integraal Veiligheidsbeleid van de gemeente Wassenaar voor de periode 2024-2027. In dit nieuwe veiligheidsbeleid borduren we voort op ons huidige beleid, stellen we nieuwe actuele en toekomstbestendige ambities en beleidsintensiveringen voor de komende vier jaar.

Wassenaar is een veilige gemeente. Wat wij gelukkig ook dagelijks ervaren als kwaliteit van dit mooie dorp. Dat Wassenaar een veilige gemeente is blijkt ook uit onze recente veiligheidsanalyse. Op het gebied van woninginbraken zien we een sterke daling en 'klassieke' veiligheidsproblematiek verdwijnt langzaam uit ons veiligheidsbeeld. Wat we afgelopen periode wel steeds vaker zien is onderhuidse veiligheidsproblematiek. Dit zijn vormen van criminaliteit die minder zichtbaar zijn en plaatsvinden buiten het beeld van de samenleving en die leiden tot openbare orde- en veiligheidsincidenten. Hierbij moet gedacht worden aan ondermijnende criminaliteit, cybercrime, maar ook casuïstiek met betrekking tot afglijdende jongeren en personen met onbegrepen gedrag.

Juist deze 'onderhuidse' problematiek zal voor de komende beleidsperiode centraal staan in onze beleidsambities. Zorgen voor veiligheid in Wassenaar doen we echter niet alleen. Samen met onze lokale en regionale veiligheidspartners zorgen we en blijven we zorgen voor een veilig Wassenaar. Daarbij is veiligheid continu in ontwikkeling. We blijven scherp op veranderende ontwikkelingen in het veiligheidsdomein door intensiever samen te werken met zowel interne als externe partners, organisaties en inwoners.

Ik ben trots op dit beleid en hoop samen met u invulling te blijven geven aan een veilig Wassenaar. Want veiligheid doen we niet alleen. Iedereen in Wassenaar en daarbuiten levert een bijdrage aan ons veilige dorp. De politie, brandweer, Veiligheidsregio Haaglanden, RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum) Haaglanden, Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden, Openbaar Ministerie, de Wassenaarse Reddingsbrigade, de lokale Whatsapp-buurtpreventiegroepen en particuliere beveiligingsbedrijven dragen dagelijks allemaal bij aan een veilig Wassenaar. Ik hoop ook samen met u Wassenaar veilig te houden.

Helpt u ook mee om Wassenaar in de toekomst ook veilig te houden?

Burgemeester
Leendert de Lange

2. Inleiding

Voor u ligt het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) 2024-2027 van de Gemeente Wassenaar. Wassenaar is een veilige gemeente waar geen grote veiligheidsissues spelen en inwoners zich veilig voelen. Wel is er op kleinere schaal sprake van uiteenlopende (on)veiligheidsproblematiek zowel objectief als subjectief van aard. Denk hierbij aan woninginbraken, vernielingen, overlastproblematiek of huiselijk geweld.

Het IVB geeft in lijnen de ambities, prioriteiten en doelstellingen aan op veiligheidsgebied voor de periode 2024 tot en met 2027. Het doel van dit meerjarige veiligheidsbeleid is het handhaven van het huidige veiligheidsniveau binnen de gemeente Wassenaar en waar nodig intensiveren we op de geprioriteerde veiligheidsthema's. Het is van belang om het veiligheidsniveau te waarborgen door processen te intensiveren en te optimaliseren op lokaal niveau. Hierdoor wordt het huidige veiligheidsniveau binnen de gemeente behouden en waar nodig verbeterd.

Kenmerkend voor het IVB is dat het verschillende onderwerpen en beleidsterreinen raakt en samenhang heeft met landelijke en regionale beleidsontwikkelingen en beleidsplannen zoals het Regionaal Beleidsplan van de eenheid Den Haag. Het IVB is dan ook vooral kaderstellend en bedoeld om op hoofdlijn de prioriteiten te stellen.

Een belangrijk uitgangspunt is dat de ontwikkelingen in de maatschappij snel gaan waardoor het niet altijd mogelijk is om hierop in te spelen middels een meerjarig beleidsplan. Voldoende flexibiliteit is van belang om vitaal te reageren op veiligheid trends. Daarnaast kampen organisaties met een hoge werkdruk en een capaciteitsvraagstuk waardoor prioriteiten gesteld moeten worden. Door ambities en prioriteiten integraal af te stemmen wordt er gezamenlijk opgetrokken in de aanpak en efficiënter omgegaan met capaciteit.

3. Algemeen beleidskader

Totstandkoming integraal veiligheidsbeleid

Het veiligheidsbeleid is tot stand gekomen in samenwerking met onze interne en externe partners. Om voldoende input op te halen voor het beleidskader zijn er interviews gehouden en is deskresearch uitgevoerd. Daarnaast is de flitspeiling 'Veiligheid in Wassenaar' uitgezet onder de inwoners en zijn de uitkomsten toegelicht tijdens een bewonersavond. Tijdens de bijeenkomst hebben politie, gemeente en inwoners met elkaar gesproken over wat zij gezamenlijk belangrijk vinden op het gebied van veiligheid.

Vervolgens zijn alle bovenstaande opbrengsten verwerkt in het integraal veiligheidsbeleid 2024-2027. Voor het opstellen van het beleidskader is gebruik gemaakt van het VNG-methode Kernbeleid Veiligheid zoals benoemd in de vastgestelde startnotitie Integraal Veiligheidsbeleid november 2022. In de startnotitie is een voorzet gegeven van verschillende veiligheidsthema's waar afgelopen jaar een start mee is gemaakt zoals: ondermijning, zorg en veiligheid, fysieke kwaliteit en veiligheid. In het IVB zijn de thema's nader uitgewerkt en onderverdeeld in veiligheidsprioriteiten.

Opbouw integraal veiligheidsbeleid

Het is nodig om op de snel veranderende veiligheidsproblematiek in te spelen. Vanuit de veiligheidsanalyse komen de volgende veiligheidsprioriteiten, in willekeurige volgorde, naar voren die in dit IVB nader worden uitgewerkt:

1. Buurt en veiligheid
2. Zorg en veiligheid
3. Ondermijnende criminaliteit
4. Leefbaarheid

De hoofdstukken over de veiligheidsprioriteiten in dit beleidskader hebben een vergelijkbare opbouw. De opbouw bestaat uit een toelichting van het huidige veiligheidsbeeld. Verder wordt er op hoofdlijnen aangegeven waar het huidige veiligheidsaanbod uit bestaat en op welke veiligheidsgebieden er geïntensiveerd moet worden de aankomende vier jaar. Jaarlijks zal een uitvoeringsplan worden opgesteld waarin is weergegeven welke specifieke activiteiten worden uitgevoerd en welke resultaten worden verwacht. Hierbij zal ook aangesloten worden bij de bevindingen neergelegd in de integrale veiligheidsanalyse. Jaarlijks zal de uitvoering van dit plan worden geëvalueerd en zullen de hieruit voortkomende aanbevelingen en bijstellingen verwerkt worden in het volgende uitvoeringsplan.

Maatschappelijke ontwikkelingen en lokale situatie

De samenleving verandert in een hoog tempo, ook op het gebied van veiligheid en criminaliteit. Dit heeft invloed op de werkwijze in het veiligheidsdomein. De gemeente Wassenaar voert regie op het lokale veiligheidsbeleid en heeft bij opstellen van het IVB rekening gehouden met de volgende maatschappelijke ontwikkelingen:

- maatschappelijk ongenoegen, sociale spanning en polarisatie;
- spanning op de woningmarkt en de druk op gezondheidszorg;
- cybercrime en digitale criminaliteit;
- georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
- verharding jeugdcriminaliteit.

Wassenaar betreft een uniek dorp met een divers karakter bestaande uit circa 27.093 inwoners (januari, 2023) dat vraagt om een specifieke inzet op het gebied van veiligheid. Naast de groene woonomgeving en het gevarieerde landschap bestaande uit bossen en kustgebied, is het dorp centraal gelegen tussen de steden Den Haag en Leiden. Ook beschikt Wassenaar over een groot Dunea waterwingebied ten behoeve van drinkwater voor Zuid-Holland.

In de dorpskern bevindt zich het recreatiepark Duinrell dat jaarlijks veel toeristen trekt. Daarnaast maakt het COA gebruik van een deel van Duinrell voor de tijdelijke opvang van asielzoekers. De opvanglocatie is verlengd tot en met 12 maart 2028 en biedt in totaal 930 opvangplaatsen. Tot slot is de gemeente Wassenaar internationaal georiënteerd. Zo is de ambassade van de Verenigde Staten van Amerika gevestigd in Wassenaar en maar liefst 45 andere residenties. Wassenaar heeft ook drie internationale scholen: Rijnlands Lyceum Wassenaar, The American School of The Hague en The Indonesian School of The Hague.

Strategische uitgangspunten

Informatie gestuurd werken: in de aanpak van criminaliteit en onveiligheid wordt waar mogelijk informatie gestuurd gewerkt. Informatiegericht werken wil zeggen dat keuzes gemaakt en acties uitgevoerd worden op basis van geanalyseerde data uit verschillende bronnen. Informatie gestuurd werken draagt bij aan het:

- vroegtijdig signalen van veiligheidsproblemen;
- onderbouwd maken van advies, beleid en keuzes ten behoeve van besluitvorming, sturing en monitoring;
- onderbouwd maken van keuzes in prioriteiten;
- het goed invullen van de regierol in het lokale veiligheidsbeleid;
- gericht inzetten van maatregelen en capaciteit.

Om informatie gestuurd te kunnen werken is een goede informatiepositie van belang. Een goede informatiepositie vraagt om de beschikbaarheid van eenduidige, actuele en betrouwbare informatie. In de periode 2024-2027 wordt geïnvesteerd in het verder ontwikkelen van informatie gestuurd werken.

Regionaal samenwerking: om Wassenaar veilig en leefbaar te houden én een goede invulling te geven aan het IVB is regionale samenwerking essentieel. Ook in de periode 2024-2027 wordt actief samengewerkt om Wassenaar veilig en leefbaar te houden. Wij nemen onder meer deel aan de volgende samenwerkingsverbanden:

- **Politie eenheid Den Haag:** bestaat uit zeven districten en is een van de tien eenheden van de Nationale Politie. Het basisteam Wassenaar valt onder het district D: Zoetermeer - Leidschendam / Voorburg. Zowel op regionaal niveau als op districtelijk niveau werken gemeenten en politie samen.
- **Het RIEC Den Haag:** binnen het RIEC Den Haag trekken lokale, regionale en landelijke overheden samen op tegen verschillende vormen van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit.
- **Het Zorg -en Veiligheidshuis Haaglanden:** binnen het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden werken netwerkpartners uit het straf-, zorg- en gemeentelijk domein samen om een passend plan van aanpak te maken voor mensen met complexe, domeinoverstijgende problemen. Met als doel bijdragen aan de algemene veiligheid in de maatschappij en het verbeteren van de persoonlijke situatie voor de cliënt.
- **De Veiligheidsregio Haaglanden:** de samenwerking richt zich op het voorkomen en bestrijden van brand, de daaraan gekoppelde hulpverlening bevorderen, risicobeheersing

rondom fysieke (on)veiligheid en het in stand houden van de regionale multidisciplinaire crisisorganisatie.

Wendbaar en flexibel ingericht: de prioriteiten in het IVB zijn niet in beton gegoten. Als maatschappelijke ontwikkelingen er toe leiden dat andere veiligheidsvraagstukken actueler worden en/of urgenter worden, zullen de beschikbare middelen en capaciteit hierop ingezet worden en andere prioriteiten worden afgeschaald. Dit vraagt dat de organisatie wendbaar en flexibel moet kunnen inspelen op de veranderende maatschappelijke omstandigheden.

De politie en brandweer dichtbij: het unieke en diverse karakter van Wassenaar vraagt om een specifieke inzet op het gebied van veiligheid en leefbaarheid. De lokale beschikbaarheid van een brandweerkazerne en politiebureau is hiervoor randvoorwaardelijk.

4. Buurt en veiligheid

Bij het thema buurt en veiligheid staat de veiligheid in de woon- en leefomgeving van de inwoners centraal. Het betreft een belangrijk onderwerp, want veiligheid in de buurt staat het dichtst bij de inwoners van Wassenaar. Binnen het thema buurt en veiligheid maken we onderscheid tussen **objectieve veiligheid** en **subjectieve veiligheid**. Ook vallen **digitale criminaliteit** en **sociale woonoverlast** onder dit thema zoals geluidsoverlast en buurtbemiddeling.

Bij **objectieve veiligheid** gaat het om verschillende vormen van vermogens- en geweldscriminaliteit die zich in de alledaagse woon- en leefomgeving voordoen. Deze vormen van criminaliteit hebben grote impact op het leven van inwoners, omdat deze het onveiligheidsgevoel versterken. Bij **subjectieve veiligheid** gaat het om de veiligheidsbeleving of het veiligheidsgevoel van inwoners. Dit is gemeten aan van de veiligheidsmonitor en flitspeiling.

Huidig veiligheidsbeeld

Subjectieve veiligheid

Zoals in de inleiding benoemd is Wassenaar een relatief veilige gemeente waar geen grote veiligheidsissues spelen en inwoners zich veilig voelen. In februari 2023 is er flitspeiling gehouden onder de inwoners van Wassenaar met als uitkomst dat 71% van de inwoners zich veilig voelt in de gemeente Wassenaar en 67% zich veilig voelt in eigen buurt. Het overgrote deel van de inwoners ziet Wassenaar als een rustig dorp waar weinig incidenten voorkomen en sociale controle aanwezig is.

Objectieve veiligheid

Ondanks de goede score ervaart een deel van de inwoners onveiligheid binnen de leefomgeving door bijvoorbeeld overlast, woninginbraken en autodiefstal. De cijfers geven aan dat het aantal woninginbraken de afgelopen vijf jaar is afgenomen. De daling komt mogelijk door lokale preventiecampagnes en de lage meldingsbereidheid van inwoners, maar ook de covidpandemie heeft effect gehad. Ondanks de afname blijft het thema zijn prioriteit lokaal behouden. Het is belangrijk om de aandacht bij dit thema niet te verslappen. Verslaptte aandacht kan namelijk leiden tot opleving van criminaliteit.

Daarnaast is het aantal fietsendiefstallen binnen de gemeente sterk toegenomen door het gebruik van elektrische fietsen. De toename van het aantal fietsendiefstallen betreft een landelijke trend. Het preventieaanbod op lokaal niveau is momenteel beperkt en dient opgepakt te worden. Verder is het bij objectieve veiligheid van belang om vitaal te reageren door in te spelen op trends.

Politicijfers

	2018	2019*	2020	2021	2022
Diefstal / inbraak woning	77	117	64	62	58
Diefstal motorvoertuigen	6	6	8	7	11
Diefstal uit motorvoertuig	51	32	57	40	54
Diefstal fiets	31	38	39	32	61

*De covidpandemie heeft mogelijk gezorgd voor een daling en vervolgens een stijging in het aantal meldingen op de thema's.

Digitale criminaliteit

Al een aantal jaar is er een verschuiving te zien van traditionele criminaliteit naar digitale criminaliteit. Voorbeelden van digitale criminaliteit zijn internetoplichting zoals fraude met bankgegevens, helpdeskfraude en online bedreiging of afpersing. Het thema digitale criminaliteit heeft zowel landelijk als regionaal prioriteit¹. Bij digitale criminaliteit gaat het om complexe zaken waarbij het lastig is om daders op de sporen. Daarbij is digitale criminaliteit minder goed zichtbaar dan fysieke criminaliteit. Het is aantrekkelijke criminaliteitsvorm voor criminelen, omdat de pakkans laag is en de opbrengt hoog. Verder betreft een criminaliteitsvorm met een hoge impact op het slachtoffer.

Volgens de Veiligheidsmonitor 2021 geeft 21,6% van de inwoners van Wassenaar aan slachtoffer te zijn geworden van digitale criminaliteit. De slachtoffers zijn voornamelijk ouderen en vermogende inwoners van Wassenaar, maar ook jongeren zijn een kwetsbare groep. Sinds 2022 is er lokaal een daling te zien in het aantal aangiftes mogelijk door inzet van preventie. Ook speelt de aangiftebereidheid van inwoners een rol. Ondanks de daling is het van belang om de weerbaarheid van inwoners te vergroten om internetoplichting verder te voorkomen.

	2018	2019	2020	2021	2022
Horizontale fraude²	-	-	-	215	131

Woonoverlast

Om de leefbaarheid en veiligheid in onze wijken en buurten te behouden en verhogen, treedt de gemeente Wassenaar hard op tegen overlast. Samen met de politie treden we op bij meldingen. Vaak is bij meldingen sprake van een onderliggend probleem, zoals een langdurige burenruzie. Om overlast en leefbaarheid in Wassenaar te behouden, is het belangrijk om het onderliggende probleem aan te pakken.

De sociale woonoverlast is in de afgelopen jaren toegenomen en kan de sociale kwaliteit en vitaliteit van een buurt beïnvloeden. Overlastproblematiek zit somtijds op het snijvlak van zorg en veiligheid en betreft regelmatig complexe casuïstiek. Hierbij werken ketenpartners integraal samen aan een persoonsgerichte aanpak. Het thema zorg- en veiligheid komt in hoofdstuk vijf verder aan bod en wordt nader toegelicht.

Naast complexe casuïstiek komt er binnen de gemeente Wassenaar woonoverlast voor waarbij buurtbemiddeling wordt ingezet. De aanpak in de gemeente Wassenaar op het gebied van woonoverlast en burenruzies is sinds 2023 verstevigd. In deze aanpak kunnen gemeente en corporaties zelfstandig beginnende conflicten tussen huurders bestrijden door het bureau buurtbemiddeling in te schakelen. Uit cijfers blijkt dat buurtbemiddeling bijna 60% van aangemelde situaties met een positief einde kan afsluiten. Buurtbemiddeling voorkomt verdere escalatie tussen inwoners door vroegtijdig te bemiddelen en ondersteuning te bieden bij overlastproblematiek.

¹ Het thema cybercrime en digitale criminaliteit heeft zowel landelijk als regionaal prioriteit en is een van thema's van de landelijke veiligheidsagenda 2023-2026 en vastgesteld in het RBP 'Coalitie voor veiligheid'.

² Horizontale fraude houdt in dat de fraude gepleegd wordt tegen een burger, een financiële instelling of een bedrijf. Denk hierbij aan: identiteitsfraude, internetfraude en oplichting.

Naast buurtbemiddeling treedt de gemeente en de politie op tegen allerlei vormen van overlast in de buurt zoals geluidsoverlast. De komende jaren gaan we ons inzetten om aanhoudende overlastsituaties te beëindigen. Zo behouden we de leefbaarheid en veiligheid in Wassenaar.

	2018	2019	2020	2021	2022
Overlast door drugs	4	7	4	4	1
Conflictbemiddeling	128	161	162	198	200
Geluidsoverlast	225	230	331	341	237

*De covidpandemie heeft mogelijk gezorgd voor een daling en vervolgens een stijging in het aantal meldingen op de thema's.

Veiligheidsaanbod

Ten behoeve van buurt en veiligheid verrichten we op hoofdlijnen de volgende inspanningen:

Handhaving & toezicht: de openbare orde wordt gehandhaafd door de politie, inspecteurs openbare ruimte en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Zij houden toezicht en treden waar nodig op tegen misstanden en overtredingen.

Donkere Dagen Offensief (DDO): tijdens het DDO zet de politie in samenwerking met gemeente in op extra maatregelen tegen woninginbraken. Denk hierbij aan een preventiecampagne en het uitvoeren van extra controles tijdens de herfst- en wintermaanden.

Zomeroffensief: tijdens het zomeroffensief wordt een jaarlijkse preventie- en repressie-actie georganiseerd door de politie in samenwerking met de gemeente. Denk hierbij aan huisbezoeken door wijkagenten, voorlichting stand in het centrum, wittevoetjesactie en statische controles.

Aanpak digitale criminaliteit: politie Wassenaar heeft een campagne ontwikkeld om inwoners actief te informeren door middel van preventieberichten in de lokale krant, uitdelen van flyers en op sociale media. Daarnaast voert de wijkagent een nazorggesprek met de slachtoffers om herhaaldelijk slachtofferschap te voorkomen.

Buurtbemiddeling: de pilot buurtbemiddeling is in samenwerking met Bemiddeling & Mediation (B&M), gemeente Wassenaar, politie Haaglanden en de Wassenaarse woningbouwcorporaties succesvol afgerond. Hierdoor is de pilot omgezet naar een product en kunnen partners zelfstandig een casus aanmelden.

Intensivering

Om de buurten binnen de gemeente Wassenaar leefbaar en veilig te houden is het van belang om op de onderstaande gebieden te intensiveren:

Preventieaanbod: het is van belang om het huidige preventieaanbod woninginbraken voort te zetten en waar nodig uit te breiden. Bijvoorbeeld door actief burgerschap, betrekken van beveiligingsbedrijven of doelgerichte voorlichting middels informatiebrieven. Daarnaast is de preventie rondom fietsendiefstal beperkt. Om het aantal terug te dringen is het belangrijk om te streven naar preventiemateriaal passend bij de lokale context. Denk hierbij aan het promoten van het gebruik extra slot en het registreren van een e-bike bij Stop Heling.

Stimuleren van meldingsbereidheid en aangifte: het stimuleren van meldingsbereidheid of doen van aangifte helpt de lokale politie en gemeente. Hierdoor ontstaat namelijk een beter lokaal criminaliteitsbeeld dat vervolgens bijdraagt aan een efficiëntere lokale aanpak of de registratie van gestolen goederen. Het verhogen van meldingsbereidheid kan bijvoorbeeld middels bewustwordingscampagne gestimuleerd worden.

Weerbaarheid tegen digitale criminaliteit: dit is de meest voorkomende criminaliteitsvorm op lokaal niveau. Het aantal slachtoffers neemt af, maar desondanks blijft preventie op dit gebied van groot belang. Criminelen bedenken namelijk regelmatig nieuwe methodes waardoor digitale criminaliteit continu in beweging is. Hierop dient het preventieaanbod tijdig aangepast te worden.

5. Zorg en veiligheid

Bij het thema zorg en veiligheid staat de overlap en verbinding tussen de thema's centraal. Sommige inwoners, zowel jeugdigen als volwassenen, worstelen met persoonlijke problemen zoals psychische klachten, waardoor zij bijvoorbeeld vaker slachtoffer worden van misbruik of criminaliteit. Ook kan de sociale kwaliteit in een buurt onder druk komen te staan door verschijnselen als overlast door personen met onbegrepen gedrag of multiprobleemgezinnen.

Huidig veiligheidsbeeld

Zoals benoemd in hoofdstuk vier komt het voor dat overlastproblematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid ligt. Zorg en veiligheid is als werkveld landelijk sterk in ontwikkeling door de complexe casuïstiek en vraagt om domeinoverstijgende regievoering tussen partijen. Ook op lokaal niveau is er de afgelopen tijd geïnvesteerd in het optimaliseren van lokale processen zoals het updaten van het convenant Lokale Kamer zorg en veiligheid en het herzien van de overlegstructuren in het sociaal domein.

Daarnaast heeft de lancering van het Sociaal Team Wassenaar plaatsgevonden waar inwoners terecht kunnen voor advies en hulp. Verder wordt er een integraal registratiesysteem geïmplementeerd ten behoeve van de informatie-uitwisseling rondom casuïstiek. Ook zal de komende tijd de ontvlechting tussen het sociaal domein van Wassenaar en Voorschoten worden vormgegeven.

Personen met onbegrepen gedrag zijn mensen met een (psychische) beperking die bijvoorbeeld zorgmijndend zijn en zich niet begrepen voelen. Het aantal meldingen rondom overlast door personen met onbegrepen gedrag is de afgelopen jaren landelijk toegenomen. Het onderwerp is daarom opgenomen in de 'Coalitie voor veiligheid 2023-2026' als geprioriteerd thema binnen zorg en veiligheid. Ook op lokaal niveau zien we een stijging van het aantal meldingen.

Politiecijfers

	2018	2019	2020	2021	2022
Overlast door personen	109	129	174	188	197
Overlast door jeugd	135	136	188	173	126
Overlast personen met onbegrepen gedrag	71	101	99	143	186

*De covidpandemie heeft mogelijk gezorgd voor een daling en vervolgens een stijging in het aantal meldingen op de thema's.

Jeugd

Op het gebied van jeugd neemt de overlastproblematiek in Wassenaar af, maar dit zal ondanks de daling een aandachtspunt blijven. Naar aanleiding van de gevoerde gesprekken met politie, jongerenwerk en procesregisseur jeugd is gebleken dat de complexe casuïstiek wel toeneemt. Denk hierbij aan jongeren die terecht komen in de criminaliteit of kampen met psychische problemen.

Momenteel wordt veel casuïstiek lokaal opgepakt en vindt er nauwelijks opschaling plaats naar het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden. Wel speelt de opschalingsbehoefte, omdat de complexe casuïstiek verdeeld is over verschillende partners en systematisch of methodisch werken ontbreekt.

Het gevolg hiervan is dat de casus stagneert en de aanpak onvoldoende effect heeft waardoor een jongere verder afglijdt.

Momenteel is er een daling te zien in het aantal zorgmeldingen, maar de reden hiervoor is onbekend. Dit kan meerdere oorzaken hebben bijvoorbeeld: ontbreken vroegsignalering, gebrek aan tijd en capaciteit of er wordt hulp gezocht via andere wegen. Het huidige beeld is dat zorgmeldingen nu voornamelijk vanuit politie komen en dit is opmerkelijk.

Het beeld rondom jongeren en veiligheid dat veranderd is, dat het optreden van jongeren in overlast en criminaliteit is verhard. Jongeren laten zich minder snel aanspreken door andere inwoners in de samenleving en autoriteiten zoals boa's en politie. Maar ook het optreden onderling is verhard. Niet luisteren, weinig accepteren van anderen, ruw taal gebruik, maar ook stevigere vormen van geweld (dit laatst wordt vooral landelijk gezien), maakt dat dit beeld van verharding er is.

Op emotioneel, psychologisch en psychisch vlak is het beeld dat sommige jongeren vanuit de coronaperiode met serieuze problemen kampen die medebepalend zijn voor hun beeld van de maatschappij en waarbij de gebruikelijke maatschappelijke normen en waarden worden verlaten (drugsgebruik lijkt te normaliseren, maar ook het drankgebruik). Dit vraagt om ook kritisch te kijken of het huidige preventieaanbod hier voldoende adequaat op inspeelt. Het is van belang om ouders, opvoeders en docenten eveneens te betrekken bij het preventieaanbod in het kader van vroegsignalering.

Veiligheidsaanbod

Ten behoeve van zorg en veiligheid verrichten we op hoofdlijnen de volgende inspanningen:

Sociaal Team Wassenaar: biedt verschillende vormen van advies en ondersteuning aan de inwoners van Wassenaar. Het Sociaal Team betreft een samenwerkingsverband tussen (zorg)partijen³. Er is gekozen om te werken met één centraal loket voor hulp- en zorgvragen over uiteenlopende onderwerpen. Hierdoor worden inwoners sneller geholpen en doorverwezen naar de juiste partij.

Overlegstructuur volwassenen en jeugd: in het kader vroegsignalering bestaat er een vaste overlegstructuur (naast de interne overleggen). Dit biedt zorg- en veiligheidspartners de mogelijkheid tot het delen van signalen aan andere partners om vervolgens gezamenlijk vervolgstappen te bepalen. Ook zijn de overleggen waardevol om de stand van zaken omtrent een casus te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Lokale kamer: is een lokale netwerksamenwerking tussen strafrecht, zorg- en gemeentelijke partijen, waarin partners een ketenoverstijgende aanpak realiseren voor complexe persoons- of gebiedsgerichte problematiek. De Lokale Kamer Wassenaar gaat met een melding aan de slag als er sprake is van problematiek waarbij minstens twee van de drie ketens samenkomen om tot een passende aanpak te komen.

Preventieaanbod: Gro-up (jongerenwerk) organiseert jaarlijks diverse voorlichtingen⁴ op de middelbare scholen. De voorlichtingen worden gegeven tijdens de pauze in de aula en zijn vrij toegankelijk voor leerlingen. Daarnaast voert Gro-up gesprekken op straat met jongeren over

³ De consulenten Jeugdwet en Wmo van de gemeente Wassenaar vormen samen met de Stichting MEE Zuid-Holland Noord, de Stichting Kwadraad, de Wassenaarse Schooladviesdienst (SAD), de Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar (SMOW), Gro-up Jongerenwerk, JGZ Zuid-Holland West en Prodeba (jeugd-GGZ) het Sociaal Team Wassenaar.

⁴ Drank- en drugsgebruik, contact maken en veilige seks, pesten en respect, sociale media en Paarse vrijdag.

roken/vapen in samenwerking met de GGD. Ook organiseert Gro-up webinars voor ouders over alcohol en drugs. Verder geeft de politie in samenwerking met brandweer voorlichting over vuurwerk.

Intensivering

Om de buurten binnen de gemeente Wassenaar leefbaar en veilig te houden is het van belang om op de onderstaande gebieden te intensiveren:

Inzetten methodisch werken: momenteel ontbreekt het aan methodisch werken bij de Lokale Kamer en zijn werkprocessen onvoldoende beschreven middels. Methodisch werken, bijvoorbeeld middels het AVE-model⁵, is van belang in verband met de toename van complexe casuïstiek rondom personen met onbegrepen gedrag. Daarnaast draagt het bij aan de optimalisatie van informatiedeling tussen relevante zorg- en veiligheidspartners.

Actualiseren preventieaanbod: de snel veranderende omgeving vraagt dat we actief blijven kijken of het bestaande preventie aanbod aansluit bij het huidige veiligheidsbeeld en daar waar dit nodig is het preventieaanbod actualiseren. Dit proces geschiedt in samenwerking met de Wassenaarse scholen, Gro-up, Halt en zorg- en veiligheidspartners.

Deelnemen aan programma OKO⁶: betreft een preventieprogramma gericht op het voorkomen van drugs, tabak en alcohol gebruik onder jongeren door het vormen van een positieve leefomgeving. De gemeente Wassenaar heeft, mede op initiatief van de gemeenteraad, haar motivatie kenbaar gemaakt om deel te nemen aan het OKO-programma 2024. Dit onder voorbehoud van financiering zoals benoemd in de intentieverklaring van oktober 2023.

Versterken specifieke kennis boa: binnen de huidige formatie is er geen jeugdboa aangesteld, enkel met het taakaccent jeugd naast de reguliere handhavingstaken. In het kader van doorgroeien, samenwerking en vroegsignalering is het nuttig om de specifieke kennis op het gebied van jeugd te versterken. Daarnaast biedt het de boa handvatten om contact te onderhouden met jeugdigen op straat en het in beeld brengen van groepen in samenwerking met de jeugdagent.

⁵ Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek.

⁶ Trimbos OKO: Opgroeien in een Kansrijke Omgeving.

6. Ondernijnde criminaliteit

Bij ondernijnde criminaliteit raken onze inwoners, buurten, beroepsgroepen en bedrijven bewust of ónbewust betrokken bij activiteiten die de structuur van de samenleving misbruiken en verzwakken. Iemand teelt bijvoorbeeld hennep op een zolder en wil dat op grotere schaal doen. Diegene schakelt een makelaar in voor de aankoop van een ander pand en vraagt bij de gemeente een vergunning aan voor een uitbouw. Ondertussen wast deze crimineel in winkels zijn geld wit. Zo raken onder- en bovenwereld verweven, en wordt criminaliteit de norm. De aanpak tegen ondernijnde criminaliteit is daarom niet alleen een kwestie van opsporing en vervolging, maar is ondernijning vooral een sociaal-maatschappelijk probleem.

Het thema ondernijning heeft de laatste paar jaar enorm veel aandacht gekregen. We zien de afgelopen paar jaar een verharding van criminaliteit en het in toenemende mate zijn invloed uitoefent op onze legale bovenwereld. Gezamenlijk overheidsoptreden op lokaal niveau en het opwerpen van barrières is nodig om onze maatschappelijke structuren te beschermen en onze normen vast te houden. Ondernijning maakt daardoor een onlosmakelijk onderdeel uit van ons veiligheidsbeleid.

Huidig veiligheidsbeeld

Verminderd zicht op ondernijnde criminaliteit

Georganiseerde en ondernijnde criminaliteit probeert actief om uit het zicht van de overheid te blijven. Door het vestigen op niet-zichtbare plekken in Wassenaar, of moeilijk te doorgronden bedrijfsconstructies, is de aard en omvang van het criminele verdienmodel op het eerste oog moeilijk zichtbaar. Niet alleen voor de overheid geldt dat op ondernijnde criminaliteit verminderd zicht is. Ook vanuit het perspectief van onze Wassenaarse samenleving is sprake van verminderd zicht, vooral omdat inwoners en bedrijven zich soms niet bewust of waakzaam zijn op signalen en verschijningsvormen. Deze signalen en verschijningsvormen zijn daarbij geen standaardgegevens. Criminaliteit en ondernijning is voortdurend in ontwikkeling en zoekt continu naar nieuwe zwakke plekken, kwetsbaarheden en gelegenheidsstructuren voor hun financiële winst.

Drugscriminaliteit

Vergelijkbaar met de landelijke trend zien we ook in Wassenaar de voorbeelden van drugscriminaliteit. Hoewel op kleinere schaal zijn de afgelopen paar jaar verschillende drugspannen gesloten. Criminelen maken in hun verdienmodel gebruik van kwetsbare doelgroepen in de samenleving. In dat kader zien we dat in combinatie van economische en sociaal-maatschappelijke factoren, criminelen proberen om kwetsbare jeugd of ondernemers te verleiden.

In het bijzonder zien we vooral in grote steden om Wassenaar heen dat in de schaduwconomie van de drugscriminaliteit kwetsbare jeugd bezwijkt voor de verleidingen van het snelle drugsgeld. Jeugd komt hierdoor vroeg in aanraking met criminele activiteiten en loopt het risico verder verwickeld te raken bij criminele netwerken. In Wassenaar zien we deze ernstige vormen van jonge aanwas nog niet, maar wel de eerste voorbeelden van afglijdende jeugd.

Malafide bedrijvigheid

Op basis van de ervaringen in onze ondernijningsaanpak zien we dat op verschillende locaties in Wassenaar sprake is van misstanden bij bedrijven. Deze misstanden hebben niet altijd een relatie met ondernijnde criminaliteit, maar kunnen wel een indicatie zijn van een malafide bedrijfsstructuur.

In het verlengde van de verborgen bedrijfsconstructies zien we in het bijzonder dat criminelen vastgoed gebruiken voor het witwassen van crimineel vermogen. Doordat in Wassenaar een ruime hoeveelheid aan dure panden heeft, is heeft Wassenaar in dit opzicht in een hoog risicoprofiel.

Veiligheidsaanbod

In Wassenaar is in 2021 een start gemaakt met het leggen van de basis voor de aanpak tegen ondermijning in Wassenaar. Sindsdien hebben we ingezet op tal van terreinen. Er staat een solide lokale aanpak waarin we nauw samenwerken met onze partners zoals de politie, de belastingdienst en het RIEC om alle mogelijke interventies te benutten die mogelijk zijn om barrières op te werpen.

Onze huidige aanpak is gebaseerd op 3 sporen:

1. Signaleren

Ten eerste is het zicht op ondermijnende criminaliteit fundamenteel voor onze lokale ondermijningsaanpak. Onze eigen gemeentelijke ambtenaren en veiligheidspartners zijn scherp en alert op signalen en verschijningsvormen van ondermijnende criminaliteit en weten waar zij dit signalen en vermoedens kunnen melden. Hiervan zijn al diverse voorbeelden en interventies die we uitlichten om aan te tonen dat het melden effect heeft.

In het thema vastgoedfraude hebben we als Wassenaar regionaal een voortrekkersrol gehad en als pilotgemeente gefungeerd voor een onderzoek naar gemeentelijke handvatten. In onze aanpak zetten we ons continu in om de scherpste en alertheid van onze eigen ambtenaren en veiligheidspartners actueel en op niveau te houden. Criminaliteit ontwikkelt zich mee met onze samenleving, waarin onze alertheid en awareness moet meebewegen.

2. Intervenieren

Ten tweede treden we hard op in gevallen waar signalen zijn van ondermijnende criminaliteit. Door onze integrale samenwerking op zowel lokaal als regionaal niveau, treden we op als één overheid. In deze nauwe samenwerking laten we geen enkele interventiemogelijkheid of barrière onbenut.

Criminaliteit mag nooit lonen, en door hier keihard tegen op te treden houden we dat strak vast. Als gemeente sluiten we drugspanden, treden we op bij misstanden en malafide bedrijvigheid en houden regelmatig (integrale) controles bij bedrijven. Door ons regelmatige optreden en het maximaal benutten van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke mogelijkheden, beschermen we bonafide inwoners en ondernemers. Hiermee geven we tevens een stevig signaal af aan de crimineel: Wassenaar is geen plek voor het criminele verdienmodel. Met deze aanpak versterken we het veiligheidsgevoel en beschermen we eerlijk en gezonde economische bedrijvigheid in Wassenaar.

3. Weerbaarheid

Ten derde zet de gemeente zich niet alleen maar in om tegen ondermijning op te treden. Door onze weerbaarheid tegen criminelen te verhogen, zetten we ons vooral in om ondermijnende criminaliteit te voorkomen. Voor onze eigen gemeentelijke organisatie doen we dit onder andere door ons Bibob-beleid. Met onze Bibob-onderzoeken voorkomen we dat we onbewust criminele activiteiten faciliteren of het hiermee crimineel verkregen vermogen witwassen.

We besteden in onze bewustzijnstrainingen aandacht aan de risico's van criminele inmenging bij ambtelijke en besluitvormingsprocessen, en hoe deze mogelijk kan ontstaan.

Intensivering

Om ondermijnende criminaliteit in Wassenaar te bestrijden is het van belang om op de onderstaande gebieden te intensiveren:

We maximaliseren onze lokale ondermijningsaanpak met bestaande en verdiepende thema's.

Door de aandacht op landelijk, regionaal en lokaal niveau, samen met onze inspanningen van de afgelopen periode, willen we het momentum in onze aanpak onverminderd doorzetten. De basis in onze aanpak is op orde. We gaan onze aanpak maximaliseren door onze huidige werkwijze intensiever in te zetten, zoals adres- en bedrijfscontroles. Daarbij breiden we uit in verdiepende thema's zoals mensenhandel en zorgfraude.

We gaan het maatschappelijk bewustzijn en de weerbaarheid verhogen. Signalen en vermoedens zijn van fundamenteel belang voor onze lokale ondermijningsaanpak. Vanaf 2024 is structureel 10.000 euro in onze begroting beschikbaar gesteld voor lokale communicatiecampagnes om het maatschappelijk bewustzijn te vergroten. In deze campagnes besteden we (tevens) aandacht aan weerbaarheid van maatschappelijk kwetsbare doelgroepen, zoals jongeren en ondernemers.

Aanvullend op deze financiële middelen maakt het Rijk vanaf 2023 50.000 euro per jaar vrij per politiedistrict voor lokale projecten om bewustzijn en weerbaarheid te verhogen. Samen met onze districtgemeenten zetten we in op lokale projecten op maat. De provincie Zuid-Holland gaat daarbij in 2023 starten met trainingen op het gebied van bestuurlijke weerbaarheid. We sluiten ons hier als Wassenaar volledig bij aan.

Districtelijke samenwerking verstevigen. Wassenaar is sinds 2022 in ons district de bestuurlijke trekker voor het thema ondermijning. Met onze districtgemeenten zetten we in op onderlinge samenwerking op het gebied van beleidsvorming en harmonisatie, het uitwisselen van kennis en ervaring en gezamenlijke inzet.

7. Leefbaarheid

Bij het thema leefbaarheid staat de toezicht op de fysieke kwaliteit en veiligheid in de woon- en leefomgeving van de inwoners centraal. De fysieke kwaliteit en veiligheid binnen een gemeente heeft impact op de veiligheidsbeleving van inwoners. Het schoon, heel en veilig houden van de gemeente (waaronder ook het strand) draagt bij aan een veiliger gevoel en bevordering van de leefbaarheid. Onjuiste inrichting en gebruik van de openbare ruimte, vervuiling of gebrek aan onderhoud kunnen zorgen voor onveiligheidsbeleving. Daarnaast speelt ook verkeersveiligheid een grote rol omtrent de fysieke veiligheid in de openbare ruimte.

Huidig leefbaarheidsbeeld

Onderhoud openbare ruimte

De gemeente kent een zorgplicht voor het behoud van een schone en veilige omgeving. In Wassenaar is recentelijk de beheervisie Openbare ruimte door de gemeenteraad vastgesteld. Onderdeel van dit plan is het streven naar een schone en veilige openbare ruimte. Hierin is de ambitie opgenomen om de komende jaren toe te werken naar een afgesproken hoger niveau van onderhoud (niveau B).

De kwaliteit in de openbare ruimte wordt bepaald door het onderhoudsniveau, maar ook door de betrokkenheid van inwoners in de woon- en leefomgeving. Uit de flitspeiling is gebleken dat de onderhoud van de openbare ruimte zeer belangrijk is voor de inwoners. De uitkomst toont aan dat de inwoners van Wassenaar over het algemeen tevreden zijn over het onderhoud en de voorzieningen binnen de gemeente. Wel is het van belang om het huidige niveau te behouden en snel te acteren op meldingen.

Verkeer

Het aantal verkeersongevallen binnen de gemeente Wassenaar neemt toe, deze trend is ook landelijk te zien. Het aantal eenzijdige ongelukken is mogelijk toegenomen door het gebruik van elektrische fietsen. Ook wordt er volgens de inwoners op diverse locaties te hard gereden en blijft fietsen in de Langstraat een aandachtspunt. Wanneer er een onveilige verkeerssituatie wordt gemeld probeert de gemeente de situatie te verbeteren middels (verkeers)maatregelen.

In oktober 2022 is de Risicoanalyse Verkeersveiligheid gemeente Wassenaar⁷ opgesteld. De data uit de risicoanalyse bieden een basis om bij te dragen aan de nationale ambitie vanuit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. Ook is de data uit de risicoanalyse geschikt voor het uitwerken van uitvoeringsplannen of lokaal beleid. Denk hierbij aan het stimuleren van fietsverkeer, bevorderen verkeersveiligheid en invoeren van 30 km/u-zones. Daarnaast is de veiligheidssituatie op het gebied van verkeer voor verbetering vatbaar zoals benoemd in het coalitieakkoord. Op sommige punten is er onvoldoende doorstroming zoals bij het Rozenplein en blijft sluipverkeer een aandachtspunt.

Risicoanalyse verkeersveiligheid gemeente Wassenaar 2022

Verkeersongevallen beeld	2017	2018	2019	2020	2021	Gemiddelde
Aantal slachtoffers	33	39	46	54	85	51
Aantal gewonden	21	37	46	54	85	51

⁷ Gemeente Wassenaar Risicoanalyse Verkeersveiligheid SPV 2030 21 oktober 2022

Aantal dodelijk	1	2	0	0	0	1
-----------------	---	---	---	---	---	---

Politiecijfers

	2017	2018	2019*	2020	2021	2022
Rijden onder invloed	61	82	103	71	69	157

*De covidpandemie heeft mogelijk gezorgd voor een daling en stijging. Ook heeft het aantal politiecontroles invloed op de cijfers.

Veiligheidsaanbod

Leefbaarheidsoverleg: sluiten verschillende interne en externe partners aan zoals woningbouwcorporaties, politie, jongerenwerk (Gro-up), boa en wijkmanagent. Tijdens dit overleg worden signalen gedeeld gerelateerd aan het thema leefbaarheid, concrete vervolgstappen bepaald en acties uitgezet.

Toezicht en handhaving openbare ruimte: wordt uitgevoerd door toezichthouders en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa). Bij misstanden of overtredingen in de openbare ruimte worden deze middels de passende maatregelen of instrumenten verholpen. Denk hierbij aan overtredingen die de leefbaarheid aantasten zoals vormen van overlast of verloedering. Verder wordt integraal samengewerkt en sluiten Boa's aan bij overleggen en controles.

Wijkmanagement: is sinds 2013 actief in Wassenaar. De wijkmanagers werken samen met de inwoners om de leefbaarheid te bevorderen en de verbinding onderling te optimaliseren. De wijkmanagers staan dichtbij de inwoners en weten wat er speelt in de wijk. Dit helpt om vragen van inwoners te vertalen naar de organisatie.

Verkeer: het veiligheidsaanbod rondom dit thema is divers. Zo wordt het wegcategoriseringsplan opgesteld en de laatste maatregelen uit het fietsveiligheidsprogramma uitgevoerd. Ook worden er publiekscampagnes gehouden en digitale 'smiley'-snelheidsborden geplaatst. Daarnaast wordt er invulling gegeven aan het plan van aanpak veilige schoolomgevingen, herinrichting van wegen en het behandelen van klachten en verzoeken. Verder vinden er gesprekken plaats met de politie over concrete handhavingsacties.

Toezicht Wassenaarse Reddingsbrigade: de Wassenaarse Slag wordt door veel inwoners en toeristen bezocht. De gemeente Wassenaar hecht veel waarde aan de kwaliteit en de veiligheid op strand en in de zee. Alhoewel bezoekers hiervoor zelf verantwoordelijk zijn, houdt de Wassenaarse Reddingsbrigade toezicht om verdrinkingen en andere ongelukken te verminderen. Aan het begin van elk strandseizoen wordt de inzet van de reddingsbrigade besproken en worden hier afspraken over gemaakt. Aan het eind van elk strandseizoen worden deze inzet en geëvalueerd en aanbevelingen opgesteld voor de inzet het komende strandseizoen.

Intensivering

Om de buurten binnen de gemeente Wassenaar leefbaar en veilig te houden is het van belang om op de onderstaande gebieden te intensiveren:

Stimuleren van sociale cohesie vanuit veiligheidsoogpunt: we zien in Wassenaar veel burger- en participatiekracht. Inwoners willen graag meedenken, meehelpen en meewerken aan het fijne

wonen in Wassenaar. Een van deze onderdelen waarin we deze burgerkracht zien, is de hoeveelheid buurtwhatsappgroepen. De komende periode wordt er onderzocht op welke wijze buurtpreventie geïntensiveerd kan worden middels het gebruik van de whatsappgroepen.

Handhavingsbeleid openbare orde: op basis van de huidige beleidsplannen verdient het huidige handhavingskader een nadere focus. Om de handhaving goed te organiseren in 2024 is het van belang om een heldere visie en aanpak op gemeentelijke handhaving door te ontwikkelen. Het stuk biedt handvatten, duidelijke prioriteiten en doelstellingen aan de hand van het huidige veiligheids- en leefbaarheidsbeeld.

Optimaliseren interne en externe samenwerking: uit gesprekken is gebleken dat de interne en externe samenwerking geoptimaliseerd dient te worden op het gebied van leefbaarheid, verkeer en onderhoud in de openbare ruimte. Het stimuleren van de lokale samenwerking draagt bij aan het verbeteren van de leefbaarheid binnen de gemeente en zorgt voor snellere afhandeling van meldingen en casuïstiek.